

Musikens betydelse i förskolan

Musiken som verktyg för barns utveckling enligt några
förskollärares uppfattningar

Ebba Damberg och Felicia Vilhelmsson Johansson

Självständigt arbete – Pedagogik GR (C), 15 hp

Huvudområde: Pedagogik

Högskolepoäng: 15 hp

Termin/år: HT/2018

Handledare: Staffan Löfquist

Examinator: Anneli Hansson

Kurskod: PE099G

Utbildningsprogram: Förskollärare, 210 hp

Förord

Vi har varit vänner sedan gymnasiet. Vi känner varandra bra och vågar säga vad vi tycker och tänker om saker och ting. Det var ganska självklart att vi skulle skriva examensarbetet tillsammans. Samarbetet har varit bra från start till slut. Vi har gjort ganska mycket på varsitt håll. Vi delade till exempel upp observationer, intervjuer och transkribering av intervjuerna så vi gjorde lika mycket var på den fronten. Vi har hela tiden även delat upp texten så vi har skrivit lite var och sedan har vi kollat på varandras delar och ändrat eller lagt till text om vi kände behov av det. Om det har blivit stressigt för någon av oss har den andra hjälpt till så gott det gått. Vi bor i samma stad vilket har gjort att vi har kunnat ses ganska ofta när vi arbetat med examensarbetet.

Vi vill tacka vår handledare som alltid har svarat snabbt och stöttat oss när vi haft frågor och funderingar. Vi vill också tacka våra familjer som stöttat och hjälpt oss genom utbildningen. Vi vill även tacka olika kunniga och hjälpsamma förskollärare i vår omgivning som stöttat oss och hjälpt oss genom att komma med kloka råd och tips.

Abstrakt

Syftet med denna studie var att få förståelse för innehållet musik i förskolan. Genom observationer har vi sett hur förskollärarna arbetar och via intervjuer har de förmedlat vad de har för motiv att arbeta just så med musiken. Studien bygger på kvalitativ data. Vi observerade och intervjuade fyra förskollärare som arbetar på varsina arbetsplatser. Förskollärarna har både likheter och skillnader i sitt musikarbete. Vi såg exempelvis via observationerna att förskollärarna har gemensamt att de arbetar mycket med sång, instrument, IKT, och rörelse. Varför de arbetar med dessa bitar är för att de tänker att detta ska bland annat stimulera språkutvecklingen, motoriken och samspel med varandra. De hade även tankar om att utveckla barnen i själva musiken då de ansåg att det är ett ämne i sig som också bör utvecklas.

Nyckelord: *barns utveckling, didaktik, förskollärares uppfattningar, musikens betydelse, musikstunder*

Innehållsförteckning

Introduktion	4
Inledning.....	4
Bakgrund.....	5
Vad är musik.....	5
Musikalitet.....	6
Pedagogers förhållande till musiken.....	6
Didaktik.....	7
Pedagogers uppfattningar om musik som lärande, utveckling och barns inflytande.....	7
Syfte.....	9
Metod	10
Urval.....	10
Ulrika.....	10
Mia.....	11
Karin.....	11
Nilla.....	11
Genomförande.....	12
Databearbetning och analys.....	13
Forskningsetiska överväganden.....	13
Metoddiskussion.....	14
Resultat	16
Musikstunder.....	16
Ulrika.....	16
Karin.....	16
Nilla.....	17
Mia.....	17
Verktyg för att arbeta med musiken.....	18
Planerad och spontan musik.....	18
Musik för kroppen.....	19
Rytm och puls.....	20
Musik som ett sätt att samla barnen.....	21
Sammanfattning.....	22
Diskussion	23
Musik för rörelse och avslappning.....	23
Språk- och talutveckling.....	23
Gemenskap och samspel.....	24
Musik som ämne.....	25
Slutsatser.....	26
Framtida studier.....	26
Referensförteckning	27

Intervjuguide	29
Missivbrev till förskollärarna.....	30
Missivbrev till vårdnadshavarna	31

Introduktion

Inledning

Att välja ett område vi skulle skriva om var inte enkelt. Vi funderade bland annat på att skriva om genus och jämställdhet, barns lek eller yngre barns språkutvecklingen. Vi ville skriva om något som vi har ett intresse för och tycker är både roligt och viktigt. Mitt i alla funderingar började vi fundera på musik, vilket vi till slut kom fram till att det var det vi ville utforska. Vi har olika kopplingar till musiken i vårt privatliv men vi är eniga om att vi inte är färdiga med att lära oss om hur, varför och när vi som förskollärare sedan kan arbeta med musiken med barnen. Läroplan för förskolan, Lpfö98 påvisar att pedagoger ska arbeta med musik med barnen (Skolverket, 2010). Däremot står det inte i läroplanen hur pedagoger ska arbeta med musiken. Inte heller vilka tillfällen eller vad barnen ska uppnå genom arbetet med musiken. Frågor som hur pedagoger arbetar med musiken och vad de har för motiv till att arbeta just så växte fram i våra huvuden och utifrån det formulerade vi vårt syfte till studien. Vi ville genom studien fördjupa förståelsen för innehållet musik i förskolan.

Det finns olika områden inom musik, sång är ett av dem. En pedagog som Ehrlin (2012) studerat arbetar mycket med sång. Pedagogen menar att genom sången kan barnens språkutveckling främjas. Musik är inte bara sång, även till exempel dans och rörelse är en del av musiken. Pramling Samuelsson (2015) menar att barn utvecklar bland annat motorik, kroppsmedvetande och kroppslig gestaltsförmåga med hjälp av just dans och rörelse. Holmberg (2014) hävdar att även instrumentspel är ett sätt att musicera på. Genom det får barnen chans att utforska instrumentet och musiken.

Forskning visar alltså att pedagogers arbete med musiken utvecklar och stimulerar barns lärande och utveckling. Ehrlin och Gustavsson (2015) hävdar att många pedagoger känner sig osäkra på ämnet musik. Detta intresserade oss. Därför ville vi genom studien ta reda på hur förskollärare arbetar med musiken och vad de har för motiv till att arbeta just så. Vi ville fördjupa förståelsen för innehållet musik i förskolan.

Bakgrund

I detta avsnitt kommer vi att börja med att ta upp vad musiken är för något. Vi kommer sedan gå in mer på didaktik och pedagogers förhållande och uppfattningar om musik i förskolan. Vi kommer alltså att börja lite bredare för att sedan smalna av det och fokusera mer på studiens syfte. Detta gör vi utifrån tidigare studier av forskare. Dock har vi med Jederlund (2011). Vi är medvetna om att han inte är en forskare men han har mycket erfarenhet av ämnet musik vilket gjorde att han hade relevans för vår studie.

Vad är musik

Musiken har spelats i alla tider och i alla kulturers högtider, sorg, fest och avkoppling. Musiken har alltid funnits där. Musikens funktion har bland annat alltid varit att dansa till, åtminstone i det äldre bondesamhället och i mer folkliga sammanhang (Söderman 2012). Jederlund (2011) menar att fadern till Pythagoras, geometrin och harmoniläran beskrev redan för 2500 år sedan att människan behöver balans i tillvaron i musikaliska termer. Författaren menar att musiken har makten att påverka människans sinne och ge människans inre en yttre klang.

Enligt Jederlund (2011) finns det tre musikaliska grundelement. Dessa tre element är rörelse, ljud och puls. Det första elementet är rörelse. Författaren menar att med olika ljud som människan hör och vibrationer som blir i vår hörsel går det elektriska rörelser i människans nervsystem som går ända till hjärnan. Det blir då en "hjärnrörelse" som sedan omformas och får sitt uttryck med hjälp av kroppen, alltså kroppsliga rörelser. Element nummer två är ljud. När flera ljud eller toner skapas samtidigt, till exempel grundtoner och övertoner på ett musikinstrument, bildas då ett klang. Flera klanger samtidigt bildar kluster, alltså tonhöjdoberoende eller harmonier, vilket menas med bestämda tonhöjdsförhållanden klangerna emellan. Ljud, klang och harmoni uppfattas som musikens vertikala struktur hävdar författaren. Tredje grundelementet som författaren tar upp är pulsen och rytmen. Jederlund (2011) beskriver då att musikens tempo och riktning framåt drivs av pulsen, dess horisontella struktur. Rytmen är pulsens byggnad, dess form och struktur. Tillsammans bildar puls och rytm och med musikalisk form musikens horisontella strukturer. NE.SE beskriver rytm som ett återkommande förlopp av olika slag. Något som även växlar regelbundet mellan svagare eller starkare moment. Läran om rytmen förklarar de som rytmik. Ordet puls använder de synonymt med slag. Om barnen ska lära sig att till exempel gå i puls till musiken hävdar pedagogen i Garvis (2012) studie att barnen först måste lära sig vad puls är för något. Ett av barnen som pedagogen hade med i sin musikstund höll på sitt hjärta och sa att det dunkade. Pedagogen och barnen kom tillsammans fram till att hjärtat måste slå för att kroppen ska få liv. Vi måste alltså ha en puls. Pedagogen förklarade vidare att för att musiken ska fungera måste även musiken ha en puls. Pedagogen kopplade alltså något som barnen hade erfarenhet av till något som var nytt för dem. Även Ehrlin (2012) och Riddersporre (2012) tar upp ljud och rytm i sina studier. De hävdar att det sker en kommunikation redan under graviditeten och efter graviditeten mellan foster och förälder med ljud och rytm. Innan en människa föds är ljud och rytm källor till stimulans och kunskap om världen. Genom moderns hjärtljud och rytm förstår fostret vad som händer. Vid en jämn och lugn rytm är det vila medan plötsliga förändringar visar att det händer något som väcker känslor (Riddersporre 2012).

Alla människor har olika kopplingar till musiken men Ehrlin (2012) anser att musik är något som alla människor ändå har i sig. Människan uttrycker musiken på olika sätt genom till exempel sång, dans eller spel. Människan skapar sina olika relationer till musiken. Holmberg (2014) tar också upp spelandet.

Författaren menar att det kan finnas olika sätt att spela på. Till exempel reproducerande, som betyder att barnen utför, återskapar och härmar den musiken som redan finns. Ett annat arbetssätt som författaren tar upp är av undersökande karaktär. Det menar författaren att det handlar om utforskning, improvisation och nyskapande av musik. Att barnen alltså spelar fritt och skapar ny musik.

Musikalitet

Enligt Pramling Samuelsson (2015) finns det inga enkla samband mellan musikalitet, upplevelse, utförande och analys av musik. Idéen om att vissa människor är födda musikaliska kan enligt författarna försvinna. De menar att det är beroende på bakgrund, erfarenheter och möjligheter som barnen erbjuds i barndomen som avgör hur kompetent en människa blir inom musiken. Ehrlin (2012) skriver också om musikalitet i sin studie. Hon hävdar att musiken idag kopplas ofta ihop med att en människa är musikalisk, vilket författaren menar att det inte finns någon likformig av vad musik är. Författaren menar att en människa inte behöver vara musikalisk för att använda musik. Hon ser dock lite annorlunda på varför en människa blir musikalisk eller inte till skillnad från Pramling Samuelsson (2015) som hävdar att det är miljön som avgör människans musikalitet. Ehrlin (2012) anser att det finns två synsätt. Det första är det absoluta synsättet vilket författaren förklarar som att detta synsätt fokuserar på att musikalitet är en medfödd förmåga som inte alla människor föds med. Detta synsätt lägger sitt fokus på det biologiska och ärvda, till exempel att sjunga rent. Det andra synsättet är det relativistiska och menas mer, som då Pramling Samuelsson et. al (2012) hävdar, att det är en stimulerande miljö som kan utveckla människan, det har inget med arv att göra. Ehrlin (2012) fortsätter med att musikalitet ses som en mänsklig resurs som omfattar att kunna uppfatta ljud, rörelser och språk. Jederlund (2011) förstärker det Ehrlin (2012) hävdar om "det absoluta synsättet".

Oavsett var människan får sin musikalitet ifrån förklarar Ehrlin (2012) att musik ofta ses som en konstnärlig produkt som kan delas in i kategorierna "bra" eller "dåligt" genom att någon sjunger "rent" eller "falskt". Denna musiksyn har funnits länge och finns även fortfarande menar författaren. Hon menar dock att alla människor är musikaliska. Detta förklarar författaren med att relationen människan har till musiken skapas genom de handlingar som individen gör till sång, spel, dans eller lyssnande. Hon menar alltså att det inte har att göra med huruvida bra eller mindre bra en människa är på att musicera. Så länge individen har en relation till musiken är personen musikalisk. Holmberg (2014) hävdar att sången är den vanligaste kopplingen en människa har till musik. Sången är, enligt författaren, det område inom musiken som pedagoger arbetar mest med tillsammans med barnen.

Pedagogers förhållande till musiken

Ehrlin (2012) har i sin studie intervjuat förskollärare. Författaren tar upp att det är många förskollärare som känner sig osäkra kring musiken och musikstunderna. Förskollärarna känner att de inte har tillräckligt med kunskap för att utöva musik i förskolan, till exempel i sång och instrumentspel. För att musiken ska bli regelbunden i förskoleverksamheten så kräver det att förskollärarna litar på sin kompetens för att utöva musik. Ehrlin och Gustavsson (2015) gjorde en studie om förskollärarstudenter som läser förskollärarprogram med inriktning musik. 16 av 25 studenter deltog i olika diskussionsgrupper och 30 av 32 studenter svarade på frågeformulär från författaren. Studien resulterade i att studenter valde musikinriktning för att musiken var viktig i deras liv. Ehrlin och Gustavsson (2015) menar från ett didaktisk perspektiv har studenterna utvecklat mer förståelse varför musiken bör vara en del i förskolans verksamhet. Studenterna har en förståelse för hur musiken kan användas som ett verktyg i förskolan. Kim och Kemple (2011) har gjort en studie som handlar om

pedagogers uppfattning om hur viktig musiken är och undersöka vilka faktorer som påverkar dessa uppfattningar. Även de författarna kom fram till att förskollärarna som deltog i studien tror på att musiken har en viktig roll i förskolan. Förskollärarna uppfattar musiken som antingen ett aktivt verktyg för lärande och utveckling eller som bara en berikelse.

Ehrlin (2012) uttrycker även att kompetensutveckling oftast inte räcker för att förskollärare ska utöva musik. Beroende på vilken musikalisk kompetens pedagogen har styrs den av självförtroendet, till exempel att spela instrument. Om förskolläraren inte känner att hen har kompetensen till att spela så gör hen inte det. Detta argument stärks i Ehrlins och Gustavssons (2015) studie där studenterna känner att de har mer självförtroende till att sjunga och använda musiken mer i förskolan tack vare musikinriktningen från utbildningen. Dock visar resultatet i Ehrlins (2012) studie att förskollärare insåg genom kompetensutbildning att de inte behövde vara musikaliskt bildade. Det finns inga rätt eller fel att utöva musiken på. Söderman (2012) skriver till exempel att en förskollärare inte behöver vara notkunnig, det är dock viktigt att förskolläraren reflekterar över vad musik är enligt normer och uppfattningar. Författaren menar att förskolläraren ska inte se sin okunskap inom musik som ett hinder utan mer som en möjlighet.

Didaktik

Holmberg (2014) förklarar ordet didaktik som läran om undervisning, undervisningsläran. Det innefattar undervisningen och inläringens teori och praktik. Ordet didaktik, menar författaren, kommer från Grekland och används för att beteckna ett specifikt forskningsområde i norden och Europa. Pramling Samuelsson (2015) menar att barns progression är väldigt nära till de erfarenheter pedagoger gör möjliga för barnen. Författaren förklarar att pedagoger måste själva se vad som är ett lämpligt lärandeobjekt för barn att arbeta med när det till exempel kommer till poesi, musik eller rörelse. Författarna förklarar vidare att pedagogen själv inte behöver vara kunnig i musik, poesi eller rörelse, det handlar mer om att vara medveten om vilka förmågor barn kan utveckla inom det estetiska området. Det finns olika slags didaktik. Allmändidaktik förklarar Holmberg (2014) är inte kopplat till undervisningsämnen, stadier eller åldrar utan det är kunskapsutvecklingen som är i fokus. Ämnesdidaktik handlar, enligt författaren, om läran att undervisa i ett ämne. I förskolan handlar ämnesdidaktiken om att föra samman innehåll och pedagogisk verksamhet. En form av ämnesdidaktik är musikdidaktik vilket Ferm Thorgersen (2012) förklarar på fenomenologisk grund, alltså vad pedagogen gör. Det kan till exempel handla om vilka val pedagogen gör i samband med aktiviteter där barn får vara delaktiga, göra och utveckla musikaliska erfarenheter. Pedagogens val förklarar författaren handlar om vad och hur i första hand men även varför och när. Vad handlar om vilket innehåll musiken ska handla om som pedagogen väljer. Frågan hur blir mer på vilket sätt eller vilken metod som används. Varför handlar om just varför pedagogen har valt det motiv som finns till grund för val av innehåll och metod. Författaren menar att de ofta är sammankopplade och speciellt i musikaktiviteter. Sista frågan, när, kan kopplas till tillgänglighet och vilka förutsättningar det finns för barnens musikaliska aktiviteter menar författaren.

Pedagogers uppfattningar om musik som lärande, utveckling och barns inflytande

Ehrlin (2012) har gjort en etnografisk studie om musik där författaren har använt sig av intervjuer med förskollärare och observationer av barnen och förskollärarna i stunder med musik. Författaren har observerat olika förskolor och olika arbetslag med förskollärare. Förskollärarna som blev intervjuade var eniga om att musiken är viktig för barn i olika aspekter. På en förskola som deltog i studien beskriver

en förskollärare att deras målsättning med musik är att samla barnen och att de ska få uppleva glädjen tillsammans som musiken ger. Förskolläraren tycker att sång och musik är ett bra sätt att samla och fånga in barnen på, till exempel innan lunch eller vid lek utomhus och barngruppen behöver fångas in. Det förskolläraren även vill belysa är att målet är även att ha roligt tillsammans i musiken. En annan förskollärare som arbetar på samma avdelning uppfattar att barnen uppskattar instrumentspel, hon nämner att hon tycker att alla förskolor borde satsa på att köpa in instrument. Holmberg (2014) menar i sin studie att hon såg många "låtsasinstrument". Med det menar hon att barnen använde olika föremål som egentligen var avsedda till något annat än musik som just instrument. Författaren såg att pedagoger på förskolorna hon gjorde sin studie på även arbetade med instrumentspel med riktiga instrument. Hon hävdar att pedagogernas arbete med instrumentspel med barnen bland annat hade ett utforska syfte. Tillbaka till Ehrlins (2012) studie berättar även pedagogerna att de har musikinstrument tillgängliga för barnen när som helst under dagen och att det främjar barnens spontana musicerande.

På en av förskolorna som Ehrlin (2012) studerade berättade en förskollärare att barnens språkutveckling har stor betydelse i allt de gör. Pedagogen nämner att musiken är bra att ta till när hen möter barn som inte har svenska som modersmål. Musiken blir ett verktyg till ett roligare och enklare sätt för språkinläringen menar pedagogen vilket även kollegorna håller med om. Genom att sjunga tillsammans tror en annan förskollärare i studien att språket kan läras in lättare för att det blir lustfyllt och glädjerikt tillsammans i gruppen. Hon menar även att språket kan "kännas" genom rytmer och rörelser, hon tror då på att barn lär känna språket på ett annat sätt genom musiken än att bara prata.

Barnens delaktighet i sång och spel har en stor betydelse för barn när de får välja sång upplever en förskollärare i Ehrlins (2012) studie. Här ser vi alltså barns delaktighet och inflytande som det ofta talas om inom förskolans verksamhet. Arnér (2009) anser att de orden inte betyder samma sak. Författaren menar att begreppet barns inflytande i förskolan betyder att barnen ska få chansen att påverka sin situation medan ordet delaktighet betyder att barnet är med och deltar i det som görs. Författaren menar att lärare bör arbeta med barns inflytande. Då måste de vara beredda att ändra i sin planering för att från barnens perspektiv utveckla aktiviteten. Hon menar att om barnen tar egna initiativ bör pedagogen inta ett barnperspektiv och se vad barnet vill och varför i stället för att säga nej eller fortsätta göra det pedagogen anser vara rätt. En förskollärare i Ehrlins (2012) studie hävdar att många barn blir mer aktiva när de känner att de har inflytande över aktiviteten vilket även kan överföras till de barn som är lite mer tillbakadragna och försiktiga. En dag kanske de tar för sig när de observerat hur de andra barnen gör menar pedagogen.

På en av förskolorna i Ehrlins (2012) studie beskriver pedagogerna musik som ett sätt att våga uttrycka sig genom ljud och rörelser. Genom att koppla rörelsen in i musiken främjas, enligt pedagogerna i studien, koordinationsförmågan. Holmberg (2014) menar att pedagogerna hon observerade kombinerade mycket sång och rörelse. De sjöng till exempel "nyss så träffade jag en krokodil" eller "i ett hus i skogens slut" och gjorde rörelser till sången.

Några förskollärare i Ehrlins (2012) studie nämner att de upplever att musiken skapar ett lugn i förskoleverksamheten vilket även stärks av Jederlund (2011) som menar att lugnande musik aktiverar det parasympatiska nervsystemet. Det gör att hjärtfrekvensen bromsas, minskar muskelspänning och sänker kroppstemperaturen. Hormoner som oxytocin frigörs i kroppen som gör att vi mår bra. Förskollärarna i Ehrlins (2012) studie uttrycker även att de tror att den sociala utveckling förbättras med

musik som ett verktyg. Ett praktiskt exempel där musiken kan kopplas till den sociala utvecklingen i Holmbergs (2014) studie är när en förskollärare upplyser att de använder barnens namn i sång och musik. Förskolläraren menar då att det blir identitetsskapande som sedan kan kopplas vidare till socialisering. Holmberg (2014) såg under sina observationer att vissa förskollärare arbetade med socialisation som kunde handla om till exempel turtagning, att barnen får vänta på sin tur i till exempel instrumentspelande.

Syfte

Syftet med undersökningen är att ta fördjupa förståelsen för innehållet musik i förskolan.

Studiens huvudfrågor är:

- Hur arbetar förskollärare med musik med barnen?
- Vad har förskollärarna för motiv till att arbeta just så?

Metod

I den här delen presenterar vi hur vi har gått till väga, alltså studiens metod, för att få fram studiens resultat. Vi beskriver hur vi har gjort från början till slut för att nå studiens syfte om ökad förståelsen om innehållet musik i förskolan.

Datainsamlingsmetod

Vi har valt två metoder, observationer och intervjuer. Vi började med att observera så vi hade resultatet av observationen i tankarna när vi intervjuade respektive pedagog. Observationerna gjorde vi alltså i syfte att resultatet lägger grunden för följdfrågor under intervjun samt som stöd för den ena huvudfrågan i vår studie (hur förskollärare arbetar med musik med barnen). Vi observerade sammanlagt fyra musikstunder på fyra olika förskolor, alltså en observation på varje förskola. Vi delade upp observationerna så att vi observerade på två förskolor var. Lalander (2011) menar att en observation innebär att någon dokumenterar det hen bedömer vara meningsfullt att observera vilket vi gjorde. Vi antecknade vad pedagogen och barnen gjorde under musikstunden, alltså vad de gjorde för typ av musikaktivitet.

Direkt efter observationen intervjuade vi den förskollärare vi observerat. När det gäller intervjuerna delade vi upp dem också så att vi genomförde två intervjuer var. För enkelhetens skull intervjuade vi på samma förskolor som vi själva observerat på. Vi har valt att utföra kvalitativa intervjuer. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) beskriver en kvalitativ intervju som en öppen intervju med öppna frågor som till exempel inte har frågor där personen som intervjuas bara kan svara ja eller nej. Frågorna vi ställde till förskollärarna handlade om varför de valt att arbeta med musik på det sätt de valt, vad syftet med deras arbetssätt är när det gäller musiken (se Bilaga 1).

Urval

Vi mailade ut vårt missivbrev (se Bilaga 2) till fyra förskollärare som är verksamma i två olika medelstora städer i Sverige. Alla arbetar på olika förskolor och har dessutom olika chefer. Anledningen till att vi valde att observera och intervju just de pedagogerna var att vi vikarierat och gjort vfu på de förskolor som pedagogerna arbetar på vilket gjorde att de kände till oss. Vi tänkte att det kunde öka chanserna för att de skulle svara att de kunde och ville delta i studien. Dessutom ville vi ha med fyra pedagoger i vår studie som vi var säkra att de arbetade med musik. Då vi genom våra vfu-kurser under vår utbildning uppmärksammat att just dessa fyra förskollärare arbetar med musik valde vi att vi ville observera och intervju just dem. Alla fyra förskollärare svarade att de var villiga att bli både observerade och intervjuade av någon av oss. Vi var ändå förberedda på att alla inte skulle svara eller svara att de inte hade tid. Hade det varit så hade vi några andra förskollärares namn nedskrivna så att vi kunde fråga dem i stället.

Vi har gett alla fyra förskollärare fiktiva namn i den här uppsatsen. Här nedan är en kort presentation av de pedagoger vi observerade och intervjuade:

Ulrika

Hon är 60 år och har arbetat som förskollärare i 30 år. Innan det arbetade hon som barnskötare i 11 år. Förskolan Ulrika arbetar på består av fyra avdelningar. Den avdelning hon arbetar på är en

syskonavdelning men just nu har de flesta barn på avdelningen ganska ung ålder. Ulrika är intresserad av musik privat. Hon kan spela gitarr och tycker att musik är både roligt och viktigt. Hon arbetade ganska mycket med musik på sin förskollärarytbildning. Efter det har hon gått några kurser om musikärbetet med barn.

Mia

Mia är 29 år. Hon är både den yngsta och den som har arbetat kortast tid som förskollärare av de fyra personer vi observerat och intervjuat. Hon blev färdigutbildad år 2018 och har bara arbetat som förskollärare sedan augusti i år, tidigare arbetade hon som utbildad vikarie i barnomsorgen. Förskolan hon arbetar på består av fyra avdelningar. De barn hon arbetar med just nu är alla ett år. De har skolats in nu under höstterminen. Även Mia har ett personligt intresse för musik. Hon har vuxit upp med musik runt omkring sig och hon är nu med i en kör. Musik är en naturlig del i Mias liv och hon känner att det är positivt och har många fördelar att ha mycket musik omkring sig. Därför vill hon arbeta mycket med musik med barnen.

Karin

Karin är 37 år och har arbetat som förskollärare i åtta år. Hon arbetar med fem-åringar på en förskola som har tre avdelningar. Karin har arbetat i olika kommuner, på både kommunala och privata förskolor. Nu arbetar hon på en kommunal förskola. För Karin är musik glädje och energi. De arbetade ganska mycket med musik under förskollärarytbildningen hon gick. Hon tycker att det är viktigt att arbeta med musik med barnen.

Nilla

Hon är 36 år gammal. För två år sedan blev hon färdigutbildad förskollärare. Sedan dess har hon arbetat på två förskolor som ligger i olika kommuner. Förskolan hon arbetar på just nu består av tre avdelningar och barnen hon arbetar med är upp till två år gamla. Under förskollärarytbildningen hon gick arbetade de inte alls mycket med musik. De hade en kurs i estetik, då ingick bland annat musik. Musik för Nilla är bland annat dans och instrumentspel. Hon tycker både om att spela musik själv och att lyssna på andra som spelar. Hon tycker att musik är mycket mer än något som bara lyssnas på på radion då och då.

Rennstam och Wästerfors (2011) menar att i en kvalitativ metod är det inte mängden data som är det viktigaste. Det viktigaste är att det är bra innehåll. Därför genomförde vi de fyra observationerna och intervjuerna och gjorde därefter bedömningen att vi hade den information vi behöver för att fortsätta skriva på vårt examensarbete. Alla förskollärare arbetade mer eller mindre med musik med barnen och kunde dessutom svara vad det hade för motiv att arbeta just så. Därför valde vi att vi inte behövde träffa några fler förskollärare för den här studien, informationen vi fått från de fyra förskollärarna räckte för att fortsätta mot nästa steg i vårt examensarbete.

Genomförande

Vi bestämde tider med de fyra förskollärarna då någon av oss skulle komma och observera och intervjua dem. Tre av dem kunde säga precis när de arbetade med musik så att vi fick vara med på en planerad musikstund. Den fjärde arbetade lite mer spontant med musik så hon på förhand vilket gjorde att vi fick vara med en hel förmiddag. När vi kom till förskolorna la vi ett missivbrev till alla vårdnadshavare på barnens hyllor (se Bilaga 3).

Vi observerade med penna och papper, vi spelade alltså inte in på något sätt. Lalander (2011) förklarar att en observation kan göras antingen passivt eller delaktigt. Författaren förklarar att på en delaktig observation är studenten med och deltar i det som ska observeras. Vi försökte vara så passiva som möjligt i våra observationer så att vi skulle se så mycket som möjligt under musikstunderna och så vi skulle hinna anteckna. Dock blev vi ändå lite delaktiga då många barn frågade vem vi var och kom fram och pratade med oss då och då. Därför beskriver vi oss själva som den deltagande observatören som Eliasson (2018) beskriver som en som är passiv men ändå är närvarande i miljön och koncentrerar sig på att observera och dokumentera. Lalander (2011) skriver även om dold eller öppen observation. Han menar att en öppen observation är när forskaren, eller studenterna i det här fallet, har informerat personerna som ska observeras vad syftet med observationen är. Vi genomförde alltså öppna observationer då pedagogerna vi observerade var väl införstådda med vad vår avsikt med observationerna var, alltså att se hur de arbetar med musik.

Direkt efter varje observation intervjuades pedagogen som blev observerad av den av oss som observerade just den pedagogen. Pedagogintervjuerna gjorde vi för att få deras uppfattning om hur de arbetar med musik och vad deras mål och syfte med just det arbetssättet är. Vi hade skrivit ner 13 frågor (se Bilaga 1) som vi hade med till våra respektive intervjuer. Vi ställde dessutom följdfrågor samt frågor som rörde respektive förskollärares musikstund med barnen som vi fick ta del av genom observationerna. De 13 frågorna som var förutbestämda inkluderade ett par uppvärmningsfrågor. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) menar att det är bra att ställa några vänliga frågor i början av intervjun vilket vi försökte tänka på när vi formulerade intervjufrågorna innan intervjuerna. Intervjun fortsatte och vi frågade bland annat om vad syftet med att arbeta med musik på just de vis som de valt att arbeta på. Just den frågan fick i alla fyra intervjuer ett ganska långt svar. Vi lyssnade och intresserade oss för vad informanterna hade att berätta vilket Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) menar att den som intervjuar bör göra.

Vi intervjuade med ljudinspelning med hjälp av våra telefoner. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) menar att det är till stor hjälp att intervjua med ljudinspelning för att kunna lyssna på intervjun flera gånger och analysera enklare än med enbart papper och penna. Med bara penna och papper kanske inte allt hinns med att anteckna. Med ljudinspelningen kunde vi koncentrera oss på vad pedagogerna berättade och vi kunde därför enklare ställa följdfrågor.

Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) hävdar att det är bra att berätta för informanten hur studien ska fortsätta. Därför berättade vi att vi senare skulle transkribera ljudinspelningarna från intervjuerna, analysera datan och sedan sammanställa resultatet. Intervjuerna avslutades med att vi tackade för att de tog sig tid att hjälpa oss genom att bli observerade och intervjuade. Vi frågade även respektive pedagog om vi fick återkomma om vi kom på ytterligare frågor vilket vi fick göra.

Databearbetning och analys

När vi hade observerat två förskollärare var och intervjuat dem transkriberade vi intervjuerna och renskrev observationsprotokollen som vi själva gjort. Sedan gav vi varandra våra transkriberingar och observationsprotokollen så vi båda hade alla fyra transkriberingar och fyra observationsprotokoll var. Vi läste noggrant all data på varsitt håll och tog även på varsitt håll ut de delar ur intervjuerna och observationerna där vi kunde se studiens två huvudfrågor (hur de arbetar med musik och vad de har för motiv till att arbetar just så). Efter det träffades vi och jämförde det vi fick fram och analyserade då även tillsammans. Sedan försökte vi hitta gemensamma nämnare genom alla intervjuer och observationer så att när vi sedan skulle skriva resultatdelen kunde hålla oss till en sak i taget (exempelvis motorik). Det vi gjorde var alltså att sortera, reducera och argumentera vilket Rennstam och Wästerfors (2011) belyser som tre viktiga grunder. Författarna menar att sortera betyder att studenten organiserar det empiriska materialet, alltså när vi transkriberade så vi hade fyra transkriberingar framför oss och även fyra observationsprotokoll. Författarna menar även att reducera betyder att studenten avgör vad som ska tas med och tas bort då studenten inte kan visa allt hen har erfårit och tagit del av under studien. Det gjorde vi genom att leta reda på var i varje intervju pedagogerna svarat på våra två huvudfrågor och var i observationerna våra två huvudfrågor blev synliga. Författarna förklarar också att argumentera, i det här fallet, betyder att studenten bör använda sin empiri i dialog med forskare och teoretiker vilket vi sedan gjort i diskussionsdelen.

Forskningsetiska överväganden

Till alla pedagoger var vi tydliga med att vi skulle följa de forskningsetiska principerna från vetenskapsrådet (2002). De är uppdelade i fyra huvudkrav. Det första kravet är informationskravet som betyder att deltagarna informeras om studiens syfte, deltagarna får tydligt förklarande till sig att det är frivilligt att delta och att deltagarna får avbryta studien när de vill. Vi skrev i vårt missivbrev till förskollärarna och vårdnadshavarna vad vår studie skulle handla om. Vi berättade även det igen för pedagogerna i samband med observationerna och intervjuerna. Då berättade vi även att pedagogerna fick avbryta studien om de skulle vilja och att vi då raderar all data och information vi fått in av dem till vår studie. Det andra kravet är samtyckeskravet som betyder att deltagarna är väl medvetna om de själva bestämmer om de vill vara med i studien eller inte. Även det informerade vi pedagogerna om i bland annat missivbrevet när vi frågar om de vill och har tid att bli observerade och intervjuade. Att vi frågar betyder att pedagogen har chans att svara antingen ja eller nej vilket betyder att det är frivilligt att delta i studien. Nästa krav är konfidentialitetskravet. Det handlar om sekretess och personuppgifter. Känslig information bevaras på en säker plats där ej obehöriga kan komma åt dessa uppgifter. Vi framförde att vi skulle använda fiktiva namn på både förskolan och förskollärarna i vår studie så att ingen skulle förstå att det var just de som vi observerade och intervjuade. Det fjärde och sista kravet är nyttjandekravet som betyder att information och uppgifter om enskilda personer får inte lämnas ut till något annat syfte än till studien och forskningsändamål. Vi berättade för alla pedagoger att vi skulle radera exempelvis ljudinspelningarna när vi skrivit klart. Att vi alltså bara spelade in vad vi pratade om för att det skulle vara enklare för oss att komma ihåg vad de svarade på våra frågor.

Metoddiskussion

Då vi enbart la en lapp med information till vårdnadshavarna om vilka vi var och vad vi hade gjort på barnens förskolor fick de inte chansen att säga om de ville delta i studien eller inte. Dock var det inte barnen vi skulle studera, utan hur pedagogerna arbetar med musiken. Vi skulle varken spela in eller anteckna hur barnen agerar utan enbart pedagogerna. Därför valde vi att bara meddela vårdnadshavarna via en lapp med information. Vi skrev även dit våra kontaktuppgifter så att de kunde höra av sig om de hade frågor. Hade någon vårdnadshavare hört av sig och sagt att hans barn inte får eller ska förekomma i några studier hade vi förklarat att barnet inte heller gör det utan det är barnets pedagog som vår studie baseras på.

Under observationerna skulle vi vara så passiva som möjligt. På en av observationerna var det ett barn som pratade mycket med den av oss som observerade. Det gjorde att observanten var tvungen att vara skärpt så att hon inte missade något av musikstunden som kunde vara viktig för studien. Det fanns störningsmoment i princip i alla fyra observationer vilket gjorde att vi fick koncentrera oss lite extra för att se hur pedagogen vi observerade arbetade med musik. Å ena sidan kanske det hade underlättat att vara två vid en observation. Om det till exempel kommer fram ett barn kan då den ena prata med barnet och den andra koncentrera sig på observationen. Å andra sidan kanske vi inte hade hunnit med fyra observationer om vi båda skulle varit med på alla fyra. Dessutom såg vi ganska tydligt hur pedagogerna arbetade med musik med barnen så att vi både kunde svara när barn kom fram och frågade om något och observera pedagogen samtidigt.

När det gäller observationerna kan vi ju, som Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) menar, aldrig vara helt säkra på att det är just så pedagogerna vi observerade brukar arbeta med musik. De kanske aldrig arbetar med musik annars utan gör det bara för att de vet att vi sitter och dokumenterar. Likaså när det gäller intervjuerna. Pedagogerna kanske svarade så som de trodde att vi ville de skulle svara. Om de arbetar med musik med barnen kanske de inte har ett syfte för det utan bara lyssnar på musik en gång i veckan utan att ha en tanke om det. Dock har vi gjort vad vi kunnat för att ta reda på hur just de fyra förskollärarna arbetar och vad de har för syfte med det arbetet. Vi måste lita på pedagogerna, vi kan inte misstro dem. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) hävdar att studien ändå blir mer trovärdig att kombinera observationer och intervjuer. En annan sak som hade gjort studien ännu mer trovärdig hade varit att observera under en längre period. Då hade vi kunnat se hur pedagogerna arbetar med musik mer kontinuerligt och hur de varierar musikstunderna. För att på ett ärligt sätt verkligen se hur mycket, när och hur pedagogerna arbetar med musiken hade vi även kunnat välja att inte berätta vad vi skulle observera. Nu visste pedagogerna att vi skulle observera hur de arbetar med musik vilket säkert gjorde att de bara fokuserade på musik under tiden vi observerade. På grund av att vi inte hade så mycket tid att samla in data valde vi ändå att göra som vi gjorde.

För att studien ska bli trovärdig menar Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) att minst sex personer bör intervjuas när det handlar om en intervjustudie. Vi har ju dock inte enbart intervjuer med i vår studie utan även observationer. Därför bestämde vi oss för att fyra blev lagom då vi skulle hinna både observera och intervjua. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) hävdar även att en fördel med att göra kvalitativa intervjuer är att det inte behövs bestämmas innan hur många intervjuer som ska göras. Alltså hade vi kunnat intervjua fler än fyra om vi kände att vi fått för lite data med bara fyra intervjuer. Vi

kände dock att vi fått fram ganska mycket information genom de fyra intervjuerna så att intervjua fler var inte relevant för vår del.

Eliasson (2018) menar att reliabilitet betyder att en studie ska gå att göra igen med samma metod och uppnå samma resultat. Då det handlar om människor vi intervjuade och observerade kan vi inte vara säkra på att samma resultat uppnås. Däremot om studien skulle upprepas på fyra personer vid samma ålder, lika lång arbetserfarenhet, liknande musikintresse och kunnighet inom musiken skulle observeras och intervjuas finns det en chans att samma resultat kan uppnås. Validitet betyder, enligt Eliasson (2018), att metoden är relevant för studien. Vi tänkte först bara intervjua. Då hade vi fått svar på hur förskollärarna tänker att musiken ska gynna barnen, alltså vad de har för motiv till att arbeta på det sätt de gör med musiken. Vi hade inte genom intervjuer fått reda på hur de arbetar med musiken. Därför valde vi att observera, för att få svar på frågan hur förskollärare arbetar med musiken med barnen.

Resultat

I den här delen har vi sammanställt vad vi sett genom observationerna och intervjuerna som kan kopplas till studiens syfte, få en förståelse för innehållet musik i förskolan. Svaren på studiens två huvudfrågor synliggörs genom hela resultatet. Dock handlar de tre första underrubrikerna, musikstunder, verktyg för att arbeta med musik och planerad och spontan musik, till mesta dels om studiens första fråga, hur arbetar förskollärare med musik? De tre sista underrubrikerna svarar mer på studiens andra fråga, vad har förskollärarna för motiv att arbeta just så? Resultatet avslutas med en sammanfattning där vi på ett tydligt sätt presenterar svaren till studiens två frågor.

Musikstunder

Så här såg musikstunderna ut på de fyra förskolor vi observerade:

Ulrika

Ulrika observerades i cirka 30 minuter en förmiddag innan lunchen. Barnen hade precis kommit in på avdelningen efter utelek. Då tog Ulrika fram gitarren, drog ett D-ackord och satte sig på golvet utan att säga något. De 10 barn i olika åldrar som Ulrika hade med sig in kom direkt fram till Ulrika för att de var nyfikna på vad Ulrika höll på med. När alla barn hade satt sig runt Ulrika började hon sjunga och spela på sin gitarr. Första sången var "blinka lilla stjärna" vilket barnen sjöng med i. En del barn sjöng bara, andra både sjöng och blinkade som stjärnor med sina händer och. När sången tog slut bad ett barn om att få sjunga "ajka så lajka". "Vilken bra idé (barnets namn)" (observation av Ulrika, 2018.11.31).

Efter det bad Ulrika barnen att ställa sig upp för att hon ville se om barnen visste var sina kroppsdelar satt. Barnen ställde sig upp och alla började sjunga "huvud, axlar, knä och tå". De sjöng sången sakta en gång och efter det sjöng de den snabbare en gång. Efter andra gången frågade Ulrika om de kunde ännu snabbare. Barnen svarade att de kunde det. Då sjöng dem den en gång till jättesnabbt. När sången var slut önskade ett barn att få sjunga "let it go" från filmen "Frost". Ulrika sa att de kunde sjunga refrängen vilket de gjorde.

När de sjungit färdigt "let it go" ställde hon ifrån sig gitarren och ställde sig upp och sa åt barnen att det var matdags. När alla barn och pedagoger satt på sina platser runt matbordet frågade Ulrika ett barn vad hen ville göra för matramsas. Barnet svarade "maten på bordet". Ulrika satte sina händer i knät och det gjorde även barnen. Sedan sjöng de tillsammans.

Genom den här observationen får vi svar på studiens första huvudfråga. Hur Ulrika arbetar med musik är genom att spela gitarr, barnen får sjunga, önska låtar och röra sig till musiken.

Karin

Även Karin observerades i ungefär 30 minuter under en förmiddag. Karin och en pedagog till samlade ihop barnen och åt frukt och satt och pratade. När frukten var uppäten satte sig den andra pedagogen vid pianot och började spela "imse vimse spindel". Barnen och pedagogerna sjöng. Eftersom den andra pedagogen spelade piano visade Karin rörelserna till sången. De sjöng även "mini mini spindel". Rörelserna blev då mindre och rösten blev ljusare. Karin frågade om barnen hade någon stor spindel också. Det hade dem svarade de och de sjöng då "bamse bamse spindel" med mörk röst och stora rörelser med hela kroppen. De fortsatte med att sjunga "huvud axlar knä och tå". Barnen och Karin

gjorde rörelser tillsammans. Karin hade inlevelse och hejade på barnen att sjunga låten snabbare och göra rörelserna snabbare vilket barnen då gjorde. Under musikstunden sjöng de även "ekorre ekorre viftar på sin svans" och gjorde rörelser till, "bä bä vita lamm", "hoppe hoppe hare" och "i ett hus i skogens slut". Barnen och Karin stod upp under hela musikstunden och rörde sig så mycket de kunde till varje sång. När de sjungit färdigt berättade Karin att barnen kunde leka fritt i en halvtimme innan det blev lunch. Barnen gick iväg och musikstunden och därmed observationen var över.

Karin arbetar alltså med musiken genom att använda piano. Barnen får sjunga och även röra på sig till sångerna.

Nilla

Nilla hade också en form av musiksamling med barnen. Barnen hade tillsammans tillverkat varsina maracas och nu var det dags att testa dem. Observationen pågick i cirka 15-20 minuter. Under musikstunden satt 7 barn och Nilla i en ring på golvet. Först sjöng de "imse vimse spindel" och gjorde rörelser till. Efter det satte ett barn upp sina händer över ögonen och Nilla förstod då att barnet ville sjunga "i ett hus i skogens slut" så det gjorde dem med tillhörande rörelser. Efter det tog Nilla fram lådan med barnens maracas. En del barn kände igen sina maracas då de målat på dem. Barnen tog den de kände igen. Nilla fick läsa på en del maracas för att dela ut dem till resterande barn som inte kände igen sin maracas. När alla barn och Nilla hade varsina maracas i sin hand sjöng de "ekorren satt i granen" och "bä bä vita lamm" samtidigt som de skakade sina maracas. Nillas maracas använde hon som en puls till sångerna. Barnen spelade mest fritt. En del barn sjöng, en del barn skakade på sina maracas, en del både spelade och sjöng samtidigt och några iakttog de andra barnen och Nilla. När de sjungit de fyra sångerna började barnen bli otåliga. Då sa Nilla att barnen kunde gå och leka vilket de gjorde. Observationen avslutades.

Nilla arbetar med musik genom att tillsammans med barnen tillverka egna instrument som barnen sedan får spela på och utforska. Även i den här observationen får barnen sjunga och röra på sig till sångerna.

Mia

Mia observerades i nästan två timmar. Hon berättade innan observationen att hon arbetar mest spontant med musik. Därför observerades hon under en längre tid än de andra tre. När jag kom in på avdelningen satt Mia på golvet med två barn och gjorde ramsan "det kommer en mask". Ramsans slut löd "då säger masken pip". När Mia sa "pip" killade hon barnen på magen med varsin hand vilket barnen tyckte var roligt så de skrattade. Hon gjorde ramsan två gånger till sedan gick barnen iväg.

Efter ett tag gick Mia och fem barn ut på gården för att leka. Mia och ett barn gick och höll varandra i handen och plötsligt hittade de en spindel på marken. Mia sa "Titta en spindel" (observation av Mia, 2018.10.30). Barnet satte ihop sina fingrar och tittade på Mia. Mia bekräftade att de brukar ju sjunga om spindeln. Hon frågade barnet om de skulle sjunga "imse vimse spindel". Barnet nickade och Mia satte sig på huk och började sjunga och göra rörelserna. Barnet gjorde också rörelserna till när Mia sjöng. De andra fyra barnen kom fram till Mia och fick syn på spindeln. De stod och kollade på spindeln som gick på marken medan Mia sjöng.

Ett annat barn kom och tog Mias hand och drog med henne bort till sandlådan. Där ställde sig barnet på kanten till sandlådan och Mia frågade om barnet skulle gå balansgång. Barnet svarade att det skulle hen och så började hen gå medan Mia gick bredvid och höll barnet i handen. Mia började då sjunga:

”Bang bang balans bang bang balans
Inte hålla i sig någonstans”

När de sedan skulle klä av sig ytterkläderna i hallen blev ett barn ledset. Två barn till blev då också ledsna. Mia satte på sången ”lilla snigel” på sin telefon. Hon sjöng till musiken medan hon hjälpte alla barn av med ytterkläderna. Barnen lyssnade då i stället på musiken på telefonen och på Mia och blev genast på bättre humör. När allas ytterkläder var upphängda på krokarna gick de iväg för att äta lunch och observationen avslutades.

Genom observationen såg vi alltså att Mia arbetar med musiken genom ramsor, sjunga om det barnen upptäcker och upplever samt för att barnen ska få tröst och bryta det ledsna och oroliga.

Verktyg för att arbeta med musiken

Ulrika spelar mycket gitarr med barnen. Även Karin arbetar mycket med gitarren och även pianot. I både Ulrikas och Karins fall spelar pedagogerna på instrumenten och barnen sjunger till instrumentspelandet. ”Att ha ett instrument motiverar barnen till att sjunga” berättade Ulrika (intervju med Ulrika, 2018.10.31). Hon menar dock att pedagoger inte behöver känna tvång att spela något instrument, hon hävdade att en lärplatta går lika bra. Under intervjun med Mia berättade hon att lärplattan är ett bra verktyg till musiken. Hon tar ofta fram den och spelar upp några sånger med barnen. Babblarnas sånger och de svenska traditionella barnvisorna spelas ofta för barnen. Ibland har de även lugn musik i bakgrunden för att få en lugn stämning. Även Nilla spelar ofta upp sånger på lärplattan så att barn och pedagoger kan sjunga tillsammans. Karin berättade under intervjun att de har en projektor så att de kan koppla ihop den med lärplattan så att barnen kan höra musiken och se på musikvideor. Karin säger i sin intervju att ”barnen kan då se vad de gör för danssteg på videon och härma dem eller hitta på nya danssteg” (intervju med Karin, 2018.11.01). Alla fyra förskollärare hävdade i intervjun att tekniken finns idag överallt omkring oss. Därför är det viktigt att barnen får en digital kompetens. De menade att tekniken är enkel att få in i musikärbetet så att barnen får arbeta med IKT när de arbetar med musik.

Alla fyra förskollärare återkom hela tiden under intervjuerna till sången. De menar att det är ett bra verktyg när de arbetar med musik. Rösten är något som de alltid har med sig. Alla pedagoger kan inte spela instrument eller har mycket erfarenhet eller kunskap om musik men sången är något som känner sig trygga att arbeta med. Ulrika sa under intervjun att ”sjunga kan alla göra, det spelar ingen roll hur det låter för det tänker ändå inte barnen på” (intervju med Ulrika, 2018.10.31).

Planerad och spontan musik

Mia som arbetar mycket spontant med musik, vilket visades under observationen och vilket hon även berättade under intervjun, lyssnar mycket till vad barnen vill sjunga. Hon berättade under intervjun att då barnen hon arbetar med är ett år kan inte alla göra sig förstådda med talet än. Hon fortsatte med att det då gäller att hela tiden vara lyhörd. Barn som kan prata med sin röst kan säga att de vill att pedagogen ska sätta på en viss låt som de hört hemma eller på radion. Mia menade att hon ofta får se

på barnens kroppsspråk och lyssna på vad de försöker ljuda. "Ofta är det så att de visar mig att de vill höra någon sång på lärplattan eller att jag ska sjunga någon sång" (intervju med Mia, 2018.10.30). Mia berättade att barnen kan peka upp mot hyllan där det ligger en sångpåse eller att de gestikulerar en blinkande stjärna eller en spindel med sina händer. Att Mia då lyssnar på barnen och gör som de vill gör hon för att arbeta med barnens inflytande. Även Ulrika sa under intervjun att barnen hon arbetar med tycker mycket om musik. Därför kommer de ofta till Ulrika och ber henne spela upp någon sång från en lärplatta eller ber henne ta ner gitarren och spela på den så att barnen får höra och sjunga sin favoritsång vilket hon då brukar göra. Både Mia och Ulrika uttryckte att det är viktigt att lyssna på barnen. Då ser de även barnens intressen, tankar och även hur långt barnen kommit i olika utvecklingsområden och kan lägga de planerade aktiviteterna på rätt nivå för barnen i fråga. Även Nilla hävdade under intervjun att "det är viktigt att känna barnen så att hon kan lägga nivån på musikaktiviteterna lagom för barnen så att de inte tycker att det är för svårt och tråkigt" (intervju med Nilla, 2018.11.08.). Nilla och Karin arbetar också spontant med musik. De lyssnar på barnen och på vad de vill och följer då deras intressen.

Nilla och Karin är de som arbetar mest uppstyrt med musiken. Karin berättade under intervjun att de ofta har sångsamlingar. Anledningen till det var bland annat att barnen får övning i själva sjungandet, att de tycker att det är roligt samt att få en diskussion kring innehållet i sångtexterna. Karin menade att de kanske sjunger en sång om till exempel känslor, då kan de arbeta och prata vidare om känslor. Nilla arbetar också med musik i samlingar. Sång eller instrumentspelande är exempel på aktiviteter barnen får testa på. "Sjunger gör vi dels för att jag kan se att barnen bland annat tycker att det är roligt och för att de ska lära sig olika toner och melodier" (intervju med Nilla 2018.11.08). Nilla menade att de även gör det för att barnen ska lära sig hur de måste forma och arbeta med munnen för att rätt ljud ska komma fram. Det blir alltså en övning för talutvecklingen. När de arbetar med instrument gör de det för att barnen ska lära sig hantera instrumenten och vara försiktiga med dem, alltså att lära sig att värna om sin miljö. Nilla vill också att barnen ska få testa olika tekniker så att det blir variation i musikerbetet. Hon berättade även under intervjun att de både arbetar med de allra vanligaste svenska barnvisorna men att de även arbetar med musik från andra kulturer. Detta gör de för att alla barn ska känna sig delaktiga och för att skapa förståelse för andra kulturer än sin egen redan tidigt i barnens liv. De arbetar även med olika musikgenrer. Hon tycker att det är viktigt att barnen får en uppfattning av att det finns olika slags musik. Under intervjun var det tydligt att hon tyckte att musiken var ett bra verktyg för att komma åt olika utvecklingsområden hos barnen men att musik också är ett ämne i sig. Att en utveckling i själva musikämnet är viktigt i sig hävdade hon.

Musik för kroppen

Mia arbetar mycket med rörelsesånger som till exempel "imse vimse spindel". Hon uttryckte att barnen då tränar motoriken när de gör rörelserna. Karin nämnde i intervjun att "under rörelsesånger får barn röra sig till sången, att det då blir en kombination med sång och kroppsrörelser" (intervju med Karin, 2018.11.01). Detta arbetar Karin med för att barn ska få röra på sig, få ut energi och att det även blir en koordinationsövning. Karin fortsatte med att det blir en kroppskännedom och motorisk övning. Hon nämnde även under intervjun att arbetslaget även kan sätta på musik från en lärplatta för att barnen då kan dansa fritt och att barnen då lär sig av varandra genom att visa varandra olika danssteg. Karin menade att det ofta sker en utveckling hos de barn som är lite blygare och inte vågar dansa först. Sakta men säkert börjar även de barnen att dansa när de känner att de själva är redo.

Under intervjun med Ulrika uttryckte hon att "musiken är en bra grund till rörelser med barnen" (intervju med Ulrika, 2018.10.31). Hon menade att hon använder musiken som ett verktyg till att utveckla barnens motorik. Ulrika nämnde att i många rörelsesånger finns det instruktioner och att barnen då samtidigt sjunger, rör sig och tar instruktioner. De använder alltså även öronen och får koncentrera sig på vad som sjungs i sångerna. Ulrika berättade att på förskolan hon arbetar på har de en liten gymnastiksal. Hon menade att det motiverar barnen att springa, hoppa, leka och dansa där om det spelas musik i högtalarna. Nilla nämnde under intervjun att när hon arbetar med rörelser till musiken får barnen utforska med flera sinnen. Hon menade att barnen hör och lyssnar på musiken och de får samtidigt känna på musiken genom att röra sig till musiken.

Nilla berättade att hon har uppfattning och erfarenhet av att musiken ibland har en lugnande effekt hos barnen. Till exempel vid blöjbytning, sövning eller när hon tröstar barn. Nilla berättade att hon brukar sjunga för eller med barn som hon märker är ledsna eller oroliga. Då brukar barnen, i de allra flesta fall, få ett lugn i kroppen och det ledsna och oroliga brukar gå över. Även Mia berättade att hon gör likadant när barnen är oroliga, trötta eller ledsna. Hon berättade under intervjun att barnen hon arbetar med är relativt nyinskolade och alla är ett år gamla. Mia menade att alla barn inte är helt trygga med all personal, barn och miljön än. Därför kan de vara oroliga och ledsna ibland, speciellt när de börjar bli trötta och hungriga. Mia hävdade då att barnen finner ett lugn genom att Mia sjunger för och med barnen eller att hon spelar en sång på en lärplatta. Karin berättade också under intervjun att "jag brukar sätta på lugn musik på en lärplatta efter lunchen för att barnen ska komma ner i varv och att det ska bli lugnare i barngruppen" (intervju med Karin, 2018.11.01). Ulrika menade även hon att när barnen är uppe i varv och har svårt att komma till ro i någon aktivitet tar hon gärna till gitarren. "Jag tar fram min gitarr och drar ett mollackord som drar lite sköt igenom kroppen och då kommer barnen direkt och jag upplever genast ett lugn" (intervju med Ulrika, 2018.10.31). Hon hävdade att även efter att musikstunden är färdig håller lugnet i barngruppen i sig när de försvinner in i lekens värld.

Rytm och puls

Karin uttryckte vikten av att arbeta med rytmik. Hon vill att barnen ska få känna pulsen och rytmen så att de har en aning om vad det är. Nilla gick in på att barnen har gjort egna maracas. Barnen och pedagogerna har sedan sjungit tillsammans och spelat maracas samtidigt berättade hon. Nilla berättade under intervjun att barnen har både skakat maracasarna så att det blev en puls och att det blev en rytm till olika sånger de sjungit. "Syftet med det är att barnen ska få testa olika tekniker" (intervju med Nilla, 2018.11.08). Mia som bara arbetat som förskollärare i några månader berättade under intervjun att hon inte hunnit kolla upp om det finns rytminstrument eller hur hon ska arbeta med puls och rytm med barnen. Hon berättade dock att det de har fyllt pet-flaskor med olika saker, till exempel ris och vatten, vilket uppmuntrar barnen till att skaka på flaskorna. Flaskorna är alltid tillgängliga för barnen så att de själva kan bestämma när de vill utforska dem. De kan då till exempel leka med flaskorna, skaka på dem eller rulla dem på golvet. Mia menade att då hör barnen dels att det låter olika beroende på vad flaskan innehåller och även lägger grunden för senare arbete med puls och rytm då barnen hon arbetar med är ett år och helt nyinskolade. Mia sa under intervjun att hon tyckte att det var viktigt att arbeta varierande med musik. Att det inte bara blev sångsamlingar varje dag utan att få in exempelvis rytm och puls i musiken också.

Ulrika arbetar också med rytminstrument berättade hon under intervjun. Till exempel har barnen fått testa att spela på trumma och kastanjetter. Även de har arbetat med både att göra rytmövningar med instrumenten samt hitta pulsen i sångerna. Detta har de enligt Ulrika arbetat med för att barnen tycker att det är roligt och för att få variation i musikärbetet så att det inte bara ska bli sång. Ulrika berättade även att hon för ett par år sedan varit på en kurs i Stockholm som handlade om att få in pulsen och rytmen i kroppen hos barn. "På kursen hävdade de att barn som har svårt att lära sig läsa och skriva eller har till exempel dyslexi även ofta har svårt att känna pulsen och rytmen i musik" (intervju med Ulrika, 2018.10.31). Däremot var Ulrika tydlig med att det inte var så att alla som hade svårt att känna musikens puls och rytm hade läs- och skrivsvårigheter. Ulrika var övertygad om att detta stämde och berättade att det går att undvika att barn får läs- och skrivsvårigheter genom att tidigt i barns liv arbeta med puls och rytm. På kursen hade de fått det förklarat för sig att när när vi pratar, läser och skriver hänger det ihop med puls och rytm. Ulrika har därför valt att arbeta med puls och rytm i barns unga ålder för att det ska stimulera barnens läsinlärning och skrivinlärning när det senare blir aktuellt för barnen.

Musik som ett sätt att samla barnen

Något som alla fyra förskollärare hade gemensamt med sitt musikärbete var deras syn på att musiken är bra i syftet att barnen lär sig möta andra människor och samspela med varandra. Ulrika menade att när hon och barnen arbetar med musik med till exempel instrument eller lärplattan hamnar barnen nära varandra. Då är det bra att ta tillfället i akt att arbeta med acceptans, kamratskap eller turtagning hävdade Ulrika. Även Mia tog upp turtagning under intervjun. När barnen är inne i sin fria lek är de utspridda i de olika rummen om de är inne eller utspridda på gården om de är ute. När de arbetar med musik är det annorlunda. Då samlas ofta alla barn för att delta på musikaktiviteten. Då kan de bland annat arbeta med turtagning. Till exempel när de arbetar med sångpåsen. "Barnen får turas om att sätta ner sin hand i påsen och plocka upp en figur eller bild som vi sedan sjunger en sång om" (intervju med Mia, 2018.10.30). Mia menade att det är bra att barnen redan tidigt i livet lär sig visa hänsyn till de som de har omkring sig. Alla kan inte höras och synas samtidigt. Därför är det bra att i musikens aktiviteter träna på att vänta på sin tur och släppa fram andra människor tyckte Mia. Mia arbetar mycket med musik för att hitta gemenskap och trygghet. Ofta kan barnen de svenska traditionella barnvisorna, till exempel "imse vimse spindel", "bä bä vita lamm" eller "blinka lilla stjärna". Enligt Mia kan då barnen känna gemenskap i att de kan samma sånger som sina kompisar. Mia menar att det även är en trygghetsfråga. Barnen sjunger samma sånger på förskolan som de gör hemma. På så sätt blir inte allt nytt för barnen när de är nyinskolade. Musiksamlingar i olika slag är något Nilla arbetar med. Hon arbetar då med mindre barngrupper. Nilla gör som Mia, arbetar med de kända svenska barnvisorna för att barnen känner igen dem. Nilla arbetar även med sånger på olika språk. Barnen på hennes förskola har olika modersmål, därför känner hon att det är en självklarhet att inte enbart arbeta med svenska sånger utan även sånger på andra språk och från andra kulturer. Detta för att alla barn ska få chansen att känna igen åtminstone någon sång och även chansen att lära sig någon ny sång. Nilla har sett att barnen lär sig av varandra, barnen har ett utbyte av varandras kunskap och erfarenheter.

Karin ser också att hon får in samspel i sitt arbete med musiken. "Barnen får uppleva att de gör något tillsammans" (intervju med Karin, 2018.11.01). Alla måste göra sitt bästa för att musiken ska höras, alla måste hjälpas åt. Karin har en tanke som de på förskolan strävar efter att införa. Hon berättade under

intervjun att hon vill utveckla musikärbetet genom att börja samarbeta mer mellan avdelningarna. Gemensamma musikaktiviteter skulle betyda att barnen får träffa kompisar de inte träffar varje dag.

Sammanfattning

Hur dessa fyra förskollärare arbetar är alltså både planerat och spontant med exempelvis sång, rytm och puls, utforska instrument och rörelse. Samtliga förskollärare använder sig även av IKT i sitt musikärbete. De använder musiken dels för att den blir ett verktyg för att komma åt andra ämnen men även för att utveckla musiken som ämne. Deras motiv till att arbeta med musiken på det sätt de gör är för att barnen ska utveckla motoriken, talet, språket och det sociala. Även för att forma miljön. För att få en lugn och trygg miljö använder sig studiens samtliga förskollärare av musik på ett eller annat sätt.

Diskussion

För att få en strukturerad diskussion har vi valt att utifrån resultatets sammanfattning utforma underrubrikerna till diskussionen. Under de olika rubrikerna diskuterar vi hur förskollärarna arbetar med musik och vad de har för motiv till att de väljer att arbeta så. Detta gör vi med stöd av den tidigare presenterade forskningen.

Musik för rörelse och avslappning

Att arbeta med rörelser till musiken var något som alla förskollärare vi intervjuade och observerade hade gemensamt. Genom intervjuerna och observationerna såg vi att de arbetade med rörelser till musiken för att barn dels får ut energi och att det även blir en koordinationsövning. Genom att samtidigt lyssna eller sjunga till en sång och göra rörelser till utvecklar barnen koordinationsförmågan och kroppsuppfattningen menar förskollärarna. Ehrlin (2012) stärker denna tanke genom sin studie att förskollärarna i hennes studie arbetar med musik som ett verktyg till barns motoriska utveckling. Även Holmberg (2014) såg i sin studie att pedagoger arbetar kombinerade sång och rörelse. Här kan vi alltså se att förskollärarna i vår studie hade tydliga argument för varför de arbetar parallellt med sång och rörelse. Jederlund (2011) beskriver tre grundelement inom musiken. Ett av dem är rörelse. Förskollärarna i vår studie pratade om dans och kroppsuppfattning. Genom musiken kan barnen utveckla sina kroppsrörelser. Under observationerna såg vi att förskollärarna arbetade med rörelser och musik. Pedagogerna berättade även i intervjuerna att det de arbetar med dans där barnen får dansa fritt. Ehrlin (2012) hävdar att alla har musik i sig och att människan uttrycker musiken på olika sätt genom till exempel dans. Vi tolkade förskollärarna vi mötte i vår studie som att deras motiv till att arbeta med dans var att barnen tycker att det är ett roligt sätt att röra sig på, de lär sig att härma dansarna från musikvideon på lärplattan samt lär sig av varandra.

Vi såg genom studien att arbeta med musik behöver inte enbart vara för att få ut all energi ur kroppen utan även att få kroppen att exempelvis slappna av. Förskollärarna vi följt arbetade på ett eller annat sätt med musik i syfte att lugna, trösta eller fånga in barnen. Pedagogerna från Ehrlins (2012) studie arbetade mycket med musik för att lugna barnen vilket även Jederlund (2011) hävdar att musik har den inverkan på människan då lugnande musik minskar muskelspänning och sänker kroppstemperaturen och hjärtfrekvensen bromsas.

Språk- och talutveckling

Språkutveckling och talutveckling var ett av de områden vi upptäckte hade störst fokus för pedagogerna från vår studie. Vi såg genom studien att de arbetade med främst sång för att utveckla språket och talet hos barnen. Detta kan kopplas till en pedagog från Ehrlins (2012) studie som hävdar att de arbetar med sång är en anledning till att främja barnens språkutveckling. Hen menar att det blir enklare att utveckla språket om det sker i en lustfylld aktivitet vilket pedagogerna från vår studie också hävdar. Pedagogerna från Ehrlins (2012) studie hävdar att språket kan kännas genom rörelser och rytmer vilket speciellt en förskollärare från vår studie också menar. Hon arbetade med puls och rytm för att hon tror att det kan vara till hjälp för barnen i sin språkutveckling och senare läs- och skrivinlärning.

Vi tolkar förskollärarnas uppfattningar som att barnen får ett bredare ordförråd av att lyssna och utöva musik. Pedagogerna menar att barnen måste lyssna på vad som sjungs i sångerna. Det kanske exempelvis är instruktioner att följa eller ett budskap att senare diskutera kring tillsammans. Här blir

didaktikens frågor, som Ferm Thorgersen (2012) förklarar, synliga. Vad förskollärarna arbetar med är språk. Hur de arbetar med språk är genom sånger. Varför de gör det är, som pedagogerna ofta återkommer till, att det ska vara glädjefyllt att lära sig något och när de gör det är när de har musikstunder.

Speciellt en förskollärare i vår undersökning tar upp mångkulturen. Alla barn på förskolorna har inte svenska som modersmål. Hon arbetar därför mycket med olika kulturers musik. I vetskap om att alla barn inte har svenska som modersmål arbetar hon mycket med musik för att barnen ska utveckla svenskan som ett andraspråk. Även Ehrlin (2012) menar att pedagogerna i hennes studie arbetar med musiken för att musiken är ett bra sätt att utveckla barns svenska språk, detta gäller främst för de barn som har ett annat språk som modersmål än svenska. Även här ser vi ett tydligt motiv till att pedagogen i vår studie arbetar med musik på det sätt hon gör, nämligen med musik från olika kulturer.

Gemenskap och samspel

Människor möts i musiken, både vuxna och barn. Vi såg genom vår studie att alla fyra förskollärarna arbetade med musik för att de ansåg att i musiken möter barnen varandra vilket leder till samspel mellan barnen. Alla förskollärare vi intervjuade arbetade med att lyssna på barnens intressen och viljor. De menade att de arbetar så för att få med barns inflytande i deras arbetssätt. Vilket även pedagogerna från Ehrlins (2012) studie anser är viktigt. Arnér (2009) förklarar skillnaden mellan barns inflytande och delaktighet. Vi kunde se både i intervjuerna med förskollärarna och under några observationer att förskollärarna arbetar med barns inflytande och ändrar sina planer utifrån barnens önskemål. I Ehrlins (2012) studie menar en förskollärare att flera barn blir mer aktiva i musikaktiviteter om de får inflytande i aktiviteten. Detta kan vi se genom en av observationerna till vår studie där barnen började önska låtar som skulle sjungas. Då pedagogen inte sa till alla barn att de skulle samlas för en musikstund kan vi tolka det som att barnen själva valde att delta när de samlades runt gitarren. Kanske detta berodde på att de visste att musiken är en plats för dem att få inflytande. Förskolläraren i Ehrlins (2012) studie fortsätter med att barn som tar för sig och får inflytande i aktiviteter kan göra att barn som inte är lika "framåt" och trygga i att till exempel dansa, sjunga eller spela instrument en vacker dag också är med och deltar på samma villkor som de andra barnen. Barns inflytande kan alltså leda till mer delaktighet. Det berättade även en förskollärare vi intervjuade, att många barn ofta ber om att få musik så att de kan dansa. Alla barn är dock inte trygga med att dansa men efter en stund brukar de, enligt pedagogen, släppa väggen och vara med i aktiviteten de med.

Under musikstunden med Ulrika som vi observerade såg vi att hon använde barnens namn när hon tilltalade dem. Holmberg (2014) menar att använda barnens namn i till exempel sånger gör att pedagogen uppmärksammar barnet vilket kan kopplas till identitetsskapandet menar författaren. Hon fortsätter med socialisation där författaren såg under sina observationer att förskollärare arbetade med turtagning. Barnen fick vänta på sin tur i till exempel instrumentspelande. Speciellt en förskollärare från vår studie pratade under intervjun om turtagning. Hon menade att det är ett bra tillfälle att lära barnen att det finns fler människor som vill samma sak som en själv och så måste barnen lära sig att vänta på sin tur.

Musik som ämne

Att pedagoger använder musiken som verktyg för att komma åt barns olika utvecklingsområden, läranden eller för att forma miljön på förskolan har vi nu sett, både via tidigare forskning samt vår studie. Dock är inte musik enbart ett verktyg utan även ett ämne i sig. Under observationerna och intervjuerna visas förskollärarens arbete med exempelvis instrument, sång, rytm, puls och olika musikgenrer. Pedagogerna vi mötte i vår studie menade att de arbetade med detta dels för att barnen dels skulle utvecklas inom de områdena, få testa olika tekniker och uppleva glädjen med musiken. Att tillsammans hitta glädjen i musiken är något som en pedagog i Ehrlins (2012) studie även hävdar att det är viktigt.

Ehrlin (2012) hävdar att många förskollärare känner sig osäkra på musik som ämne, exempelvis sång eller instrumentspel. Författaren menar att det är självförtroendet som avgör hur mycket pedagogen arbetar med musik. En av pedagogerna i vår studie hävdade att det inte spelar någon roll vem som sjunger bra eller inte, huvudsaken var att de vågade sjunga. Om vi ser till vad Pramling Samuelsson(2015) och det ena synsättet som Ehrlin (2012) tar upp kan individen bli mer musikalisk om hen stimulerar sin musikaliska utveckling. Då Ehrlin (2012) menar att alla människor är musikaliska så länge de har en relation till musiken betyder det att alla barn som vår studies fyra förskollärare arbetar med är musikaliska för de får möjlighet att bland annat uppleva, utöva, erfara och uttrycka sig i musiken. Några av pedagogerna i vår studie uttryckte i intervjuerna att musiken är ett ämne som även det bör utvecklas. Vi tolkar detta som att förskollärarens motiv blir alltså även att stimulera barnens kunskap om musiken som ämne.

Ehrlin (2012) menar att spela musik är ett sätt att arbeta på musik på. Holmberg (2014) hävdar att när någon spelar musik kan personen antingen spela musik som redan finns eller improvisera och utforska, skapa egen och ny musik. Att spela musik som redan finns lägger vår studies förskollärare grunden till hos barnen genom att bland annat de själva spelar exempelvis gitarr medan de sjunger med barnen och att låta barnen själva spela instrument till gemensam sång. Att utforska och improvisera gör de genom att barnen får spela fritt på sina instrument. Exempelvis de egengjorda maracasarna eller de fyllda petflaskorna. Pedagogernas motiv till detta arbetssätt är att bland annat testa olika tekniker, höra och jämföra olika ljud, eftersom petflaskorna låter olika beroende på var de innehåller för material, samt lägga grunden till ett muskarbete redan från start för de yngsta och nyinskolade barnen. Flaskorna kan vi koppla till Holmbergs (2014) begrepp "låtsasinstrument". Alltså ett föremål som egentligen inte är ett instrument men som av barnen används som ett instrument. Förskolläraren i vår studie berättade i intervjun att flaskorna alltid är tillgängliga för barnen så att de kan utforska dem precis när de vill under dagen vilket en pedagog från Ehrlins (2012) studie även uttrycker sig om. Pedagogen i den studien hävdar att tillgängliga instrument främjar barnens spontana musicerande.

De tre grundelementen, rörelse, ljud och puls som Jederlund (2011) tar upp kan vi se att alla fyra förskollärare från vår studie arbetar med. De gör till exempel rörelser till olika sånger, rör sig till musik och lyssnar på olika slags musik, musikgenrer samt barnen får erfara ljud från olika instrument. Detta gör de för att barnen ska få uppleva olika saker inom musiken. Vi tolkar det som att pedagogerna vill ha ett varierat muskarbete. Alla fyra förskollärare vi intervjuade hävdade även att de arbetar med puls och rytm. Barnen har fått känna på pulsen och rytmen i musiken genom exempelvis instrumentspel. Pedagogen i Garvis (2012) studie menade att för att arbeta vidare med exempelvis puls måste barnen

förstå vad det är för något. Vi tolkar det som att pedagogerna i vår studie ger barnen möjligheten att erfar detta när de med stöd från pedagogen får chansen att hitta pulsen i en sång med hjälp av exempelvis ett instrument. Förskollärarna har tankar om att detta arbetet ska vara bra för att få variation på musikärbetet så att det inte bara blir sångsamlingar varje gång det är dags att arbeta med musik.

I Ehrlins (2012) studie hävdar pedagogerna att musik är ett sätt att kunna uttrycka sig i form av ljud, exempelvis sång eller instrumentspel, och rörelse. Vi tolkade att alla fyra pedagoger i vår studie arbetar med sång vilket inte är så konstigt då Holmberg (2014) menar att det är det som pedagoger arbetar mest med när det gäller musik. Förskollärarna i vår studie hävdade att de, förutom som ett verktyg, arbetade med sång för att skapa något tillsammans och för att öva i själva sjungandet. Barnen måste då öva sig på hur de ska forma munnen så att det ljud de vill ha ska komma ur deras mun och bli till sång.

Slutsatser

Musik i samband med rörelser arbetade flera förskollärare med för att utveckla barns motoriska utveckling. Förskollärare var överens om att musik är ett bra verktyg att använda sig utav för att det ska blir roligare och lättare att utveckla barns olika utvecklingsområden. Både förskollärare som vi intervjuade och förskollärare från tidigare forskning hävdade att musik i samband med rörelser utvecklade barns koordinationsförmågan och kropps-förmåga.

Musik har en påverkan på barns språkutveckling visar tidigare forskning, då Ehrlin (2012) menar i sin studie att förskollärare arbetar med speciellt sång för att utveckla barns språk- och talutveckling. Författaren menar att det sker ett lättare lärande när det är fullt med glädje och lusthet. Att spela musik och låtar ger barnen ett bredare ordförråd genom att lyssna och sjunga olika texter och sånger.

Musiken är viktig för barns utveckling, tidigare studier visar det och även de förskollärare som vi intervjuat och observerat hävdar att de ser vad musiken gör med barnen och deras utveckling. De förskollärare vi intervjuade arbetade med musik för att utveckla de olika områdena hos barnen, även för att barnen ska få testa soliga tekniker och få uppleva glädjen tillsammans vilket även Ehrlin (2012) hävdar är viktigt. Att hitta glädjen i musiken är viktig.

Framtida studier

Under tiden som vi har arbetat med denna studie har vi sett att det ofta återkommer om pedagogers osäkerhet kring användandet av musik som verktyg. Av olika anledningar verkar många pedagoger tycka att det är jobbigt att arbeta med musik och "utelämnat" sig själv. Det vill forska vidare om är pedagogers osäkerhet kring användandet av musiken. Av vilken anledning drar sig pedagoger och förskollärare för användning av musik?

Referensförteckning

- Arnér, Elisabeth. (2009). *Barns inflytande i förskolan. En fråga om demokrati*. Lund: Studentlitteratur.
- Ehrlin, Anna. (2012). *Att lära av och med varandra: en etnografisk studie av musik i förskolan i en flerspråkig miljö*. Diss. Örebro : Örebro universitet, 2012. Örebro. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:552453/FULLTEXT03.pdf>
- Ehrlin, Anna & Gustavsson, Hans Olof. (2015). The Importance of Music in Preschool Education. *Australian Journal of Teacher Education*, 40(7).
<http://dx.doi.org/10.14221/ajte.2015v40n7.3> <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1069531.pdf>
- Eliasson, Annika. (2018). *Kvantitativ metod från början*. (Fjärde upplagan). Lund: Studentlitteratur.
- Eriksson- Zetterquist Ulla & Ahrne Göran (2011). Intervjuer. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter. (Red). (2011). *Handbok i kvalitativa metoder* (1.uppl) (s.36-57). Liber: Malmö
- Ferm Thorgerssen, Cecilia. (2012). Musikdidaktik i förskolan. I Riddersporre, Bim & Söderman, Johan. (Red). (2012). *Musikvetenskap för förskolan*. (1. Uppl.) (s.69-84) Natur och kultur: Stockholm. (s.69-84)
- Garvis, Susanne. (2012). 'You are my sunshine my only sunshine': current music activities in kindergarten classrooms in Queensland, Australia. *Australian Journal of Music Education*, (1), 14-21. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1000241.pdf>
- Holmberg, Ylva. (2014). *Musikskap. Musikstunders didaktik i förskolepraktiker*. Malmö högskola <http://portal.research.lu.se/ws/files/3078418/4352960.pdf>
- Jederlund, Ulf. (2011). *Musik och språk: ett vidgat perspektiv på barns språkutveckling och lärande*. (2., [omarb. och utök.] uppl.) Stockholm: Liber.
- Kim, Hae Kyoung & Kemple, Kristen M.. (2011). Is Music an Active Developmental Tool or Simply a Supplement? Early Childhood Preservice Teachers' Beliefs About Music, *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 32:2, 135-147, DOI: 10.1080/10901027.2011.572228 <http://portal.research.lu.se/ws/files/3078418/4352960.pdf>
- Lalander, Philip. (2011). Observationer och etnografi. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter. (Red). (2011). *Handbok i kvalitativa metoder* (1.uppl) (s.93-103). Liber: Malmö
- NE.se [Elektronisk resurs]. (2000-). Malmö: Nationalencyklopedin.
- Pramling Samuelsson, Ingrid. (2015). *Konsten att lära barn estetik: en utvecklingspedagogisk studie av barns kunnande inom musik, poesi och dans*. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Rennstam, Jens & Wästerfors, David. (2011). Att analysera kvalitativt material. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter. (Red). (2011). *Handbok i kvalitativa metoder* (1.uppl) (s.220-236). Liber: Malmö
- Riddersporre, Bim. (2012). Barns tidiga upplevelser av musik. I Riddersporre, Bim & Söderman, Johan. (Red). (2012). *Musikvetenskap för förskolan*. (1. Uppl.) (s.21-34) Natur och kultur: Stockholm.
- Stolic, Jasmina. (2015). The development of preschool children's musical abilities through specific types of musical activities. *Orginal scientific paper*, 37.022, DOI: 10.17810/2015.14. <http://portal.research.lu.se/ws/files/3078418/4352960.pdf>
- Sverige. Skolverket. *Läroplan för förskolan Lpfö 98*. [Ny, rev. utg.]. Stockholm: Skolverket; 2010.
- Söderman, Johan. (2012). Barnmusik eller musik för barn. I Riddersporre, Bim & Söderman, Johan. (Red). (2012). *Musikvetenskap för förskolan*. (1. Uppl.) (s.37-50) Natur och kultur: Stockholm.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer- inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf

Intervjuguide

- Hur länge har du arbetat som förskollärare?
- Hur länge har du arbetat på den här förskolan?
- Vilken ålder har barngruppen du arbetar med just nu?
- Var och när studerade du till förskollärare?
- Hur mycket arbetade ni med musik under förskolläraryrket du läste?
- Vad är musik för dig?
- Hur ofta arbetar du med musik med barnen?
- I vilka sammanhang arbetar du med musik med barnen?
- Hur arbetar du med musik med barnen?
- Varför arbetar du just så med musik med barnen?
- Vad tror du att barnen lär sig/utvecklar genom det arbetet?
- Vad har du för möjligheter och hinder att arbeta med musik med barnen?
- Hur kan och vill du utveckla ditt arbete med musik?

Missivbrev till förskollärarna

Hej,

Vi är två studenter som nu gör vår sista termin på förskolläraryrket. Det betyder att vi ska skriva vårt examensarbete. Vi har valt att skriva om musik med frågeställningen "vad har musiken för betydelse för barn?". Därför tänker vi att det skulle vara jättespännande och intressant att observera och intervjua några förskollärare om hur de arbetar med musik med barnen och vad barnen lär sig och får ut av det arbetssättet.

Vi undrar därför om du skulle ha tid och lust att bli observerad av en av oss under en musikstund med barnen? Vi undrar även om du kan tänka dig att bli intervjuad av den av oss som observerar i samband med observationen? Syftet med detta är att vi ska få förståelse för hur man som pedagoger kan arbeta med musik med barnen samt syfte och tankar med just det arbetssättet.

Det är helt frivilligt och om du skulle vilja delta får du när som helst avbryta intervjun/observationen. Du och din arbetsplats kommer att vara helt anonyma, vi kommer alltså inte nämna riktiga namn i vårt examensarbete utan kommer hitta på fiktiva namn på både dig och din arbetsplats.

Fundera på saken och hör av dig om du har några frågor.

Ebba Damberg

Mail: namn@adress.com

Tel: 07X-XXX XX XX

Felicia Johansson

Mail: namn@adress.com

Tel: 07X-XXX XX XX

Mvh Ebba och Felicia

Missivbrev till vårdnadshavarna

Hej,

Vi är två förskollärostudenterna som ska skriva vårt examensarbete (det sista skriftliga arbetet vi gör på utbildningen). Vi ska skriva om hur förskollärare arbetar med musik och vad barnen kan lära sig av det arbetssättet. Därför ska vi observera pedagogerna på ditt barns förskola när de arbetar med musik med barnen. Detta betyder att vi kanske kommer träffa just ditt barn och sitta i ett hörn och anteckna medan pedagoger och barn arbetar med musik. Vi kommer dock endast anteckna hur pedagogerna pratar om musik, hur de arbetar med musik, hur de bjuder in barnen i musikens värld och så vidare. Vi kommer alltså inte att observera något barn, bara pedagogerna. Inget av barnens namn kommer alltså att antecknas i vårt skrivblock eller skriftliga arbete.

Vi vill att du som vårdnadshavare ska veta att vi kommer utföra observationerna på pedagogerna så du vet vilka vi är och vad vi gjort på just ditt barns förskola.

Vid funderingar eller frågor får du jättegärna höra av dig till oss eller fråga pedagogerna på förskolan då de är väl informerade om vad vi ska göra, varför vi ska göra så och när.

Ebba

Mail: namn@adress.com

Tel: 07X-XXX XX XX

Felicia

Mail: namn@adress.com

Tel: 07X-XXX XX XX

Mvh Ebba och Felicia